

מרובה מידה טובה

כאשר יהודי מדבר אך ורק טוב על חברו, ובמיוחד על כלל ישראל, הריהו פועל בכך להמשיך עליו טוב וחסד, ברכה והצלחה, ולגלות את הטוב הצפון בו • אין הכוונה למישהו פרטי מסויים ולהנהגה פרטית מסויימת, אלא לכולנו כאחד, ו"ידע אינש בנפשיה" שכל אחד ואחת מאתנו זקוק כל הזמן לתזכורת ולהתבוננות כדי לחזק אצלו ובסביבתו נקודה זו

לכן הרבי נזעק כל כך כאשר פלוני ניסה לדבר "היפך שבחן של ישראל", ובפרט בחודש אלול, כאשר זקוקים לברכה מיוחדת לקראת השנה הבאה עלינו לטובה.

חז"ל אומרים, זעק אז הרבי, שכאשר אמר ישעיהו הנביא "כי איש טמא שפתיים אנכי ובתוך עם טמא שפתיים אנכי יושב", למרות שכוונתו הייתה בוודאי אך ורק לטובה, בכל זאת נכוו שפתיו על שדיבר כך על ישראל, ואיך ייתכן להוציא מהפה מילה לא טובה על איש ישראל, ובפרט על ציבור של יהודים, גם אם רוצים להוכיח ומתכוונים לטובה.

"עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו" – עצם הימצאותו של יהודי בעולם, עוד לפני שהחל ללמוד תורה ולקיים מצוות, היא כבר "מספרת" ומגלה בעולם את תהילת ה', ואי-אפשר ואסור שיהודי יוציא מפיו מילה לא טובה על יהודי אחר, וכל-שכן וקל-וחומר על כלל ישראל.

מרובה מידה טובה, שכאשר יהודי מדבר אך ורק טוב על חברו, ובמיוחד על כלל ישראל, הריהו פועל בכך להמשיך עליו טוב וחסד, ברכה והצלחה, ולגלות את הטוב הצפון בו.

ולא רק על מי שדובר עליו משפיעים בכך, אלא גם על האומר ומברך.

וכתורת הבעש"ט המפורסמת

טובים, הריהו מגלה בכך את הטוב הצפון בו, גם אם עד עתה היה טוב זה טמון וגנוז, ואילו כאשר ח"ו הוא עושה את ההיפך, הריהו גורם בכך ח"ו את ההיפך.

וכמסופר ב'היום יום' אודות אחד מבעלי הבתים במעזיבוז', שאמר כי יקרע את חברו כדג. הבעש"ט הורה לתלמידיו לעצום את עיניהם ולשים איש את ידו על כתף רעהו, והתלמידים החלו לזעוק מאימה ופחד, כי ראו כיצד (בעולם עליון יותר) פלוני קורע כדג את חברו.

ב קשר לחמשה-עשר באב, מביא הרבי שליט"א כמה פעמים בשיחות הקודש בשם הספר 'דרכי חיים ושלום' להרה"ק ממונקאטש, כי "חמשה עשר באב" בגימטריא "כתיבה וחתימה טובה". ולכן יש נוהגים החל מחמשה-עשר באב, לברך ולאחל איש לרעהו בכתב ובעל-פה כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

(וכפי שהתבטא הרבי כמה פעמים, אין פירושו של דבר שהכתיבה וחתימה טובה תתחיל רק מהשנה הבאה, אלא הכוונה היא שזה יתחיל מיד, כ"טעימה" והתחלה מהכתיבה וחתימה טובה לשנה הבאה עלינו לטובה).

ובקשר לזה – חשוב ונחוץ להדגיש מה ששמענו מהרבי מלך המשיח שליט"א שוב ושוב, כי איחול וברכה של איש לרעהו, ובפרט אצל יהודי, אינו רק מנהג טוב ודבר יפה ונחמד, אלא יש לו פעולה נפלאה על המתברך וגם על המברך.

שכן דיבור (או איחול בכתב, שהוא במעשה) של יהודי, שנשמתו היא "חלק אלקה ממעל ממש", וגם בגופו הגשמי בחר הקב"ה בכבודו ובעצמו, יש לו חשיבות רבה ומשקל רב למעלה, והוא פועל את פעולתו הן לטוב והן למוטב.

כשיהודי מברך את חברו, הריהו פועל בכך להמשיך עליו ברכה והצלחה (גם אם לא תמיד רואים את התוצאות מיד בעיני בשר), כאשר הוא אומר עליו דברים

עם הרב לוי-יצחק גינזבורג

משפיע בישיבת תות"ל המרכזית – כפר חב"ד

אודות דברי המשנה "ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון" "דין" ורק אחר כך "חשבון". על יסוד דברי המשנה "ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו":

כאשר באים לפסוק על יהודי בבית דין של מעלה מה מגיע לו, אין בית-דין של מעלה יכול לפסוק את דינו של יהודי, באשר הוא "חלק אלקה ממעל ממש" ואין למעלה הימנו. לכן מזמנים לאותו יהודי הזדמנות בה הוא רואה מישהו אחר שעשה משהו דומה למה שהוא עשה, וכאשר הוא חורץ ("מדעתו") את ה"דין" של אותו פלוני, עושים עמו "חשבון" שבעצם הוא עצמו עשה אותו הדבר, ובדבריו הוא חרץ ("שלא מדעתו") את דינו שלו.

כפי המסופר בתנ"ך על נתן הנביא שבא לדוד המלך אחרי מעשה אוריה החיתי ובת-שבע, ושאלו מה דינו של עשיר שחמס את כבשת הרש, וכאשר דוד המלך חרץ את הדין, אמר לו נתן הנביא "אתה האיש!".

ולכן, מלמד אותנו הרבי שליט"א מלך המשיח, חשוב ונחוץ כל-כך ללמד תמיד זכות על כל אדם, גם אם נדמה שהלה עשה מעשים אשר לא ייעשו – הן כדי לעזור ולסייע לפלוני שעשה מה שעשה, להצילו ולהמשיך עליו ברכה, והן לטובת האדם עצמו, כי "שלא מדעתו", ברגע שהוא מסגיר על פלוני, הריהו מלמד בכך זכות על עצמו, וממשיך על עצמו ברכה והצלחה, וח"ו גם להיפך.

גם אם נדמה לנו לפעמים: "ומה בכך, הרי רק אמרתי", והרי באמת הלה עשה מעשה אשר לא ייעשה וכו' וכו', מלמד אותנו הרבי שוב ושוב לא להוציא מהפה מילה לא טובה על יהודים, ואפילו על לא יהודים:

רק לאחרונה ראינו, בוידאו של "לראות את מלכנו", כיצד באחת הפעמים עבר ב"דולרים" מישהו שביקש לקלל את הגוים על הרעה שהם עושים לישראל, והרבי שלל זאת מכל וכל, והציע לאותו יהודי להתפלל שהללו יחזרו בתשובה ויתנהגו כראוי, "ייתמו חטאים – ולא חוטאים".

בפעם אחרת התבטא הרבי שם שכל עניינו הוא לברך יהודים.

ומכיוון שרוצים אנו בכל מאודנו להיות מקושרים ושייכים, ומנסים אנו, ורבותינו נשיאינו מעודדים זאת, לחקות את הרבי בכל פרט, אפילו בדברים חיצוניים – על אחת כמה וכמה בעניין כה פנימי ועיקרי ואמיתי, כמו היחס הנפלא של הרבי לכל יהודי, יהיה מי שיהיה, האהבה הרבה והנפלאה שהרבי מרעיף על כל אחד, והזהירות ה"קנאית" שלא להוציא מהפה איזו מילה שלילית על מי שהוא, יהיה מי שיהיה.

אחת הטענות העיקריות שהיו בעבר על ליובאוויטש הייתה בעניין זה, ש"מקורבים את כולם", אפילו את מי שלוחם נגד התורה בשאט נפש.

אבל הרבי לא "קונה" את שיטות ה"קנאים" מוויליאמסבורג ומבני-ברק, אלו שהמילים "כופר", "אפיקורס", "רשע" ודומיהן היו שגורות על שפתותיהם.

וכפי הסיפור, שהובא פעם גם במדור זה, אודות אותו יהודי מבני-ברק שדיבר סרה על הרבי שליט"א בגלל הנהגה זו, לקרב גם את ה"פושעים", ולבסוף ירד בנו מן הדרך הישרה, וחזר בתשובה ע"י שלוחי הרבי. הלה, שהרגיש צורך להודות ולבקש אישית מחילה מהרבי, קם ונסע ונכנס ליחידות, ואז שמע מהרבי את המילים: מה שאותה הרגשת כאשר היה מדובר בבנך שלך, אני מרגיש בקשר לכל יהודי...

כיום, ב"ה, התקבלה יותר ויותר גם שיטתו זו של הרבי שליט"א כמעט על ידי כל החוגים – זאת במסגרת "יכוף כל ישראל" – עד אפילו שהם רואים זאת כשיטה שלהם!

הרבי לימד אותנו כל הזמן שאת כל ה"קנאות" צריך להפנות פנימה, כלפי עצמנו, לדרוש מעצמנו את הכל, לדקדק ולהדר, לא להסתפק ולדעת שתמיד חסר לנו ואנו לא כראוי וכו' – אבל בנוגע לזולת, חלילה!

הרבי חוזר שוב ושוב על אימרתו של הרבי הריי"צ שהיה מקרב גם כאלו שעליהם נפסק בשולחן-ערוך שהם בגדר של "מורידין ולא מעלין", וכששאלו אותו "הייתכן? הרי זה נגד ההלכה בשולחן-ערוך!", ענה: סדר בתורה גם הוא תורה. הלכות אלו של "מורידין ולא מעלין" מופיעות בסימנים האחרונים בחלק האחרון של שולחן-ערוך חושן-משפט. ללמדך, שתחילה יש לקיים את כל השולחן-ערוך לכל פרטיו ודקדוקיו, ורק לאחר מכן לבדוק מה נעשה עם אלו שעליהם נאמרו דברים כאלו. אך כאשר עדיין לא שלמים בקיום מה שכתוב לפני כן, לא צריך "להדר" בהלכות של "הרחקת" איש ישראל ח"ו.

וכידוע, שהיה פעם ב"הקפות" אצל הרבי שופט מן ה"בג"ץ", כהן שהתחתן עם גרושה שלא מנע את פיו מלומר, קבל עם ועדה, מילים מאוד לא יפות על תורת ישראל. ובכל זאת, גם הוא התכבד ב"הקפה" אצל הרבי!

(באותה הזדמנות פנה אליו הרבי בחיך ושאל האם הוא יכול "להחזיק" – תרתי משמע – את התורה...).

וכן ידוע על מישהו אחר (ובעצם, לא אחד בלבד), שהיה לו חלק לא מבוטל בכפיית

"ילדי טהרן" ובגניבת ילדי תימן וילדי עדות המזרח ובהעברתם על הדת, כאשר הרבי הריי"צ וגם הרבי שליט"א נלחמו נגד מגמה זו, ברבים ובזעקות ובכיות ובמילים חריפות מאד – ובכל זאת, הרבי הורה שוב ושוב לעסקני הציבור וכו' לא לנתק עמו את הקשר, לתת לו את הכבוד (שהוא חושב שמגיע לו), כתב לו מכתבים עם תארי כבוד מפליגים (כפי מה שהוא יכול להיות), ולא כפי מה שהוא בפועל עתה). ובסופו של דבר בהרבה מן המקרים ראו שסוף-סוף הוא התקרב, חזר בתשובה עד שהפך למסייע ככל יכולתו.

רק לאחרונה ראינו,
בוידאו של "לראות את
מלכנו", כיצד באחת
הפעמים עבר ב"דולרים"
מישהו שביקש לקלל את
הגוים על הרעה שהם
עושים לישראל, והרבי
שלל זאת מכל וכל,
והציע לאותו יהודי
להתפלל שהללו יחזרו
בתשובה ויתנהגו כראוי,
"ייתמו חטאים – ולא
חוטאים"

נכון שישנה הדגשה שאסור לתת "לגיטימציה" למה שפלוגי מייצג, אבל הגישה הכללית הייתה והינה לאהוב ולכבד ולהוקיר כל יהודי, גם מי שלעת עתה אינו הולך בדרך הישר.

הרבי תובע מאתנו לנהוג גם אנו כן, לאהוב ולקרב ולכבד ולהוקיר כל יהודי, יהא אשר יהא ותהיה מה שתהיה הנהגתו בתורה ומצוות. גם אם יש להילחם נגדו, באשר הוא נלחם ומייצג דברים שהם נגד התורה, הרי מלחמה זו צריכה להיות באופן של "שמאל דוחה וימין מקרבת", כאשר ההדגשה היא שה"דחייה" צריכה להיות רק בשמאל, יד כהה, בחלישות, ואילו הקירוב צריך להיות בימין, בתוקף ובהדגשה.

ובוודאי כאשר מדובר על חסידים ותמימים ומקושרים וכו', שבכללות כולם הולכים באותה הדרך – אותו הקב"ה, אותה התורה, אותה דרך החסידות, ואותו רבי.

אין פירושו של דבר
שצריך לוותר ולהתפשר
אפילו על קוצו של י"ד.
הרבי מלמד אותנו לקרב
את הבריות אל התורה
כמות שהיא, ולא ח"ו
לקרב את התורה אל
הבריות. לא לוותר גם על
הפרט הקטן ביותר וללכת
בתוקף הכי גדול וללא
פשרות. אבל אין זו כלל
סתירה שיחד עם זה צריך
לאהוב כל אחד ולכבד
ולייקר כל יהודי, וגם את
זאת יש לעשות
ב"קנאות" אמיתית,
אפילו אם זקוקים לשם
כך ל"אהבת חינם"

והרי גם מי שמתבייש לעת-עתה לומר ולכתוב "שליט"א" ו"מלך המשיח", ומסתפק ב"נשיא דורנו" וכדומה, ואפילו מי שחיו משתמש בתארים לא ראויים המושללים בתכלית ומקוממים וכו' – יודע, לפחות בעומק לבו, את דברי הרבי ש"נשיא הדור הוא המשיח שבדור", הוא יודע שהרבי חי וקיים, וגם הוא כותב אל הרבי, נוסע אל הרבי, לומד תורתו ומשתדל לקיים הוראותיו, וגם אם בחלק (ואפילו חלק עיקרי) מהם קשה לו לקיים – וכי משהו מאתנו יכול להעיד על עצמו שהוא שלם בכל?

אין פירושו של דבר שצריך להסכים עמו ולוותר ולהתפשר אפילו על קוצו של י"ד. הרבי מלמד אותנו לקרב את הבריות אל התורה כמות שהיא, ולא ח"ו לקרב את התורה אל הבריות. לא לוותר גם על הפרט הקטן ביותר וללכת בתוקף הכי גדול וללא פשרות. אבל אין זו כלל סתירה שיחד עם זה צריך לאהוב כל אחד ולכבד ולייקר כל יהודי, וגם את זאת יש לעשות ב"קנאות" אמיתית, אפילו אם זקוקים לשם כך ל"אהבת חינם". ובפרט למי שיש לו הרבה-הרבה מעלות אמיתיות גם בגלוי, למרות שאיננו מסכים אתו בשום אופן בכמה עניינים, וגם בעניינים עיקריים ביותר.

בהשגחה פרטית גלויה, תוך כדי שהנני עסוק בכתבת מדור זה, "נפל" לידי, "ממש במקרה" – והרי עוד הוכחה ש"מקרה" הוא (אותיות) "רק מה" – מכתב חרף של כ"ק אדמו"ר מהור"י"צ נ"ע העוסק די קרוב לעניין זה, ואולי היה זה כדי לזכות הן אותי והן את הקוראים בכך שאצטט ממנו ב"התוועדות חסידותיות". וזו לשון קדשו ב'אגרות-קודש' שלו כרך ד' עמוד שסט:

במענה על מכתבו בשם חברי ידידי צמודי לבבי, יברכם השם יתברך בגשמיות ורוחניות, הנה מרוב צער ועגמת נפש מכללות הענין לא יכולתי לענות לכם, וגם כעת עוד טרם הופג צערי על אשר כה הזדמן, אשר עוד טרם הספקתם לעשות איזה תיקון דבר בקביעות עתים בלימוד ברבים ולייסד תשב"ר, הנה כבר נעשה שערוריה.

וגם אם צדיקים אתם בכל המאה אחוזים, הנה אשמים אתם, על חטאתכם אשר חטאתם חטאה גדולה בבחירת אופני התיקון בדרכי בוז ואיסור גמור של הלבנת פנים, אשר בספרי תיקוני תשובה ישנם פרקים לתיקון עבירה זו.

ההשתדלות וההתעוררות צריכה להיות רק באופנים נעימים ובדרכים ישרים, כפי אשר תלמדנו תורת החסידות, והמתנהג באופנים אחרים יצא שכרו בהפסדו, ונקרא עבריין שעובר על מצות הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקדושים זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

והמכאיב אותי ביותר הוא העדר ההתאחדות והעדר המשמעת – עם פעלת אחדות און עם פעלת וועלין הגבן אַ עלטערין און פּאָלגין אים (=חסר אחדות, וחסר הרצון שיהי' חסיד) מבוגר ולציית לו) . . . ואם הייתם בהתאחדות ובמשמעת הדרושה אז הייתה הנהגתכם באופן היותר טוב ומועיל, והיו כל העניינים מסודרים בטוב.

ועתה הנה תתקנו את העבר על פי הסדר אשר יורה לכם כבוד חתני הרש"ג שי, והנני מקווה כי תקיימו הכל בהידור הראוי, ובעזרתו יתברך יהי' לי עונג גדול מכם ומכל אחיכם התמימים ואנ"ש יחיו.

בבקשה ובאזהרה להזהר בכבודן של החסידים ולהשתדל לקרבן בכל מיני קירוב, ולשית עצות איך לקרב גם גזע החסידים. והשם יתברך ישפיע לכם ולבני ביתכם שיחיו שפעת חיים וברכה מרובה שתהיו אתם ובני ביתכם שיחיו בריאים ושלמים ומושפעים בפרנסה בריווח ובמנוחה שתוכלו לקבוע עתים לתורה ועבודה, ועיני תהוינה בכם ובכל אנ"ש והתמימים שיחיו רוב נחת בגשמיות וברוחניות.

ושוב: אין הכוונה למישהו פרטי מסויים ולהנהגה פרטית מסויימת, אלא לכולנו כאחד, ויידע אינש בנפשיה" שכל אחד ואחת מאתנו

זקוק כל הזמן לתזכורת ולהתבוננות כדי לחזק אצלו ובסביבתו נקודה זו, ולהוסיף בה עוד ועוד עד אין קץ ועד אין סוף, שהרי זהו ה"כלי" ל"ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך".

ואם בכל זאת מישהו חושב שמתכוונים אליו, הרי, כפי האימרה המפורסמת של הרבי הצמח-צדק, שהרבי שליט"א מלך המשיח חוזר עליה פעמים רבות, שהוא רק "תופר כובעים", ומי שמרגיש כי "הכובע מתאים לו", כנראה שאכן אליו באמת מתכוונים...

בפרט כאשר מתקרבים לשנת "הקהל את העם, האנשים והנשים והטף", כאשר יותר ויותר מודגשת המגמה להקהיל ולאחד ולחבר את כולנו לנקודה אחת, "אנו אין לנו אלא ה' אחד ותורה אחת וכהן גדול אחד". שחיבור זה נעשה בעיקר ובמיוחד ע"י ההתקשרות והדבקות ב"הנשיא הוא הכל", אשר הוא הוא הראש המאחד ומחבר את כל אברי הגוף להיות גוף אחד, "קומה אחת שלימה".

ולשם כך, גם בפשטות ובגשמיות, וגם אם ח"ו תתעכב התגלות המלך המשיח לעיני כל בשר עד אז, מתקהלים כולנו, לא רק הבחורים הצעירים ויושבי האוהל, אלא כולנו ממש, "האנשים והנשים והטף", "בנערינו ובזקננו, בבנינו ובבנותינו", בחודש תשרי הבא עלינו לטובה, לבית חיינו, בית רבינו שבבבל, בית משיח.

וכידוע שבדרך כלל ב"שנת הקהל", ובפרט ב"שנת הקהל" בשנים האחרונות, הרבי מעודד מאד את הנוסעים והבאים ל"די אמות של נשיא הדור",

– ובפרט לחודש תשרי (נוסף על העידוד הרב מצד הרבי שליט"א, ובפרט בשנים האחרונות, לבוא לתשרי אל הרבי בכלל) ולחג הסוכות, הזמן שהתקיים מעמד "הקהל" בבית המקדש, ללמוד ולהתפלל ביחד ולהתוועד ביחד, להביא את כל הפרטים אל הנקודה והעצם, ולקבל כוחות להביא את הנקודה והעצם לכל הפרטים, לכל מקום ולכל פינה,

– שהכל וכולם יהיו חדורים ומלאים בנקודה ובעצם, ב"הנשיא הוא הכל", הכל ממש, ובמילוי שליחותו העכשווית, "העבודה היחידה שנותרה – קבלת פני משיח צדקנו בפועל ממש", בפרט ע"י הקריאה וההכרזה של כולנו כאחד: **"יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!"**